

Biogødning er meget mere end fosfor....

Brancheforeningen for Genanvendelse af Organiske Ressourcer til Jordbrugsformål

EVA-temadag d. 15. september 2016 i Vejle
v./ Sune Aagot Sckerl, formand for BGORJ

Konklusion

- Biogødning (og andre restprodukter), der overholder de skrappe, danske grænseværdier for tungmetaller og miljøfremmede stoffer er rigtig gode gødningsmidler, der kan (og bør) anvendes som gødningskilde i landbruget.
- Biogødning indeholder meget andet end fosfor – hos modtagerne er der stor fokus på kulstof, som giver en bedre og mere dyrknings sikker jord.
- Struvit er en god løsning, hvis der er udfordringer i rørene eller slammet ikke kan gå på landbrugsjord. I øvrige tilfælde er struvitteknologien ikke relevant.
- Husk at komme ”hele vejen rundt” om problemstillingerne. Fokusering på en ”deludfordring” kan give forkerte og meget dyre løsninger.

Kort om mig selv

- Sune Aagot Sckerl, formand for BJORJ
- Forretningsområdechef i HedeDanmark A/S inkl. Sverige
- Uddannet agronom i 1999

Kort om BGORJ

- Producenter af organiske ressourcer, dvs. kommuner og private firmaer.
- Modtagere af organiske ressourcer, dvs. jordbrugere
- Firmaer og enkeltpersoner, der håndterer, rådgiver om, planlægger for, servicerer eller lignende om, organiske ressourcer.
- Sekretariatet er placeret hos Landbrug & Fødevarer, som en købt ydelse.
- Brancheforeningen arbejder tæt sammen med øvrige aktører.
- Etableret i 2006.

Medlemmer

LEO Pharma

Miljøservice as

Desuden:

AffaldGenbrug Vejle, Rambøll, Klintholm I/S, Lemvig Biogasanlæg A.m.b.A., Billund Vand A/S, Faxe Kalk A/S, CompSoil Danmark ApS, KomTek Miljø A/S, Roskilde Forsyning A/S, Mijodan A/S, NK-Forsyning, Furesø Egedal Forsyning, DIN Forsyning, Combineering A/S, Amager Ressourcecenter.

BGORJs fokus

- Faglig hvidbog - udvikling af viden om aktuelle faglige spørgsmål i et samarbejde med forskere.
- BGORJ støtter Crucial (markforsøg). Markforsøget gennemføres af KU-PLEN (Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet).
- Vidensformidling fra forskningsverdenen til praksis og beslutningstagere.
- Høringssvar, samle synspunkter på tværs af aktørerne
- Sparringspartner for regeludvikling – dialog og arbejdsgrupper med NaturErhvervsstyrelsen, Miljøstyrelsen og Fødevarestyrelsen.
- Konkrete sager: Biogødning (slam), BioSafe, dialog med Økologisk Landsforening, Arla, Danva, Spildevandteknisk forening, Kommuner etc.

BGORJ som brobygger

- Behov for en translatør imellem landbruget og de virksomheder, der producerer affald. BGORJ **samler og bygger bro imellem producenter, modtagere og aktører i "Bord til jord kæden"**.
- BGORJ arbejder for den samlede genanvendelse med henblik på udnyttelse af både energi, næringsstof og kulstofpotentiale.
- Interessenterne samles omkring et fælles **fagligt** grundlag – især omkring miljømæssige, agronomiske og samfundsøkonomiske aspekter af organiske ressourcer.
- Brobygger mellem forskningsverdenen og praktisk anvendelse.
- Dialogpartner for opponenter.

Produkter og mængder

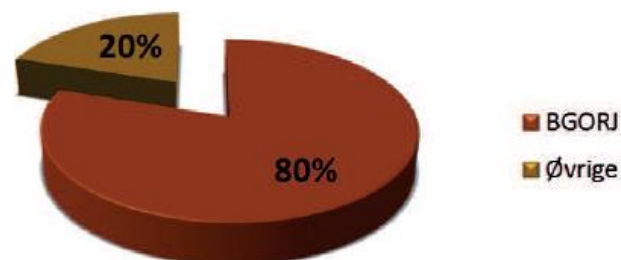
Mængder BGORJs medlemmer håndterer af total.

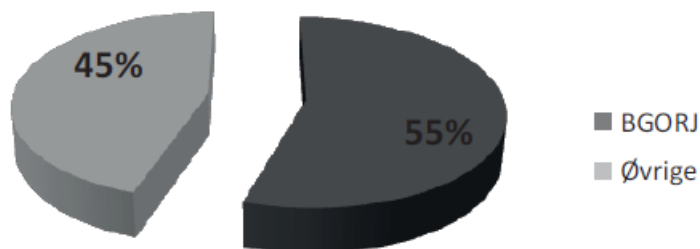
**Organisk affald fra
husholdninger, service og
industri:**

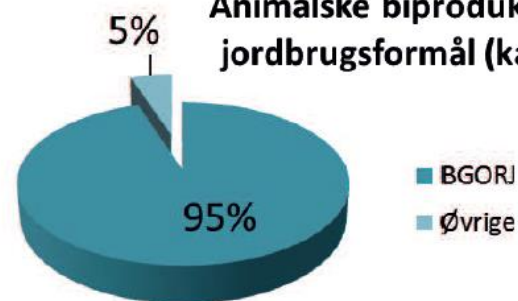
Organisk erhvervsaffald:

Biogødning:

**Animalske biprodukter til
jordbrugsformål (kat 2):**

Hvorfor genanvende Biogødning ?

Fordi det er sund fornuft at udnytte næringsstofferne

- Fosfor, som er en knap ressource og kun findes i uroplagede områder såsom Nordafrika, Kina og Mellemøsten
- Kvælstof, som er energikrævende at producere

Fordi det er sund fornuft at binde kulstof i jorden

- Giver en god jordstruktur, som sikrer plantevæksten pga. øget vandkapacitet, forbedret luftskifte, mindsket risiko for jordpakning mv.
- Binder CO₂ i jorden. Væsentlig besparelse af CO₂

Fordi vi **SKAL**

- I Affaldshierarkiet: "Anden materialeudnyttelse". Afbrænding er "Energiudnyttelse"
- Ekstra/fornyset interesse for at bevare vore ressourcer – senest eksemplificeret med Ressourcestrategien

Hvad består biogødning af??

	Biogødning	Gylle
Tørstof, %	15-30	3-7
Kulstof, Kg/ton	100 - 200	20-40
Kvælstof (N), kg/ton		
Fosfor (P), kg/ton		
Kalium (K), kg/ton		
Dosering, tons		
Miljøfremmede stoffer		
Tungmetaller		
	Zink	
	Kobber	
Behandling		
Analyser		
Grænseværdier		
Myndighedsaccept		
Doseringsbegrænsning		

Hvad består biogødning af??

	Biogødning	Gylle
Tørstof, %	15-30	3-7
Kulstof, Kg/ton	100 - 200	20-40
Kvælstof (N), kg/ton	5-10 (45%)	2-7 (70-75%)
Fosfor (P), kg/ton	4-10	0,5-2
Kalium (K), kg/ton	0,5-1	1-3
Dosering, tons	7-18	10-40
Miljøfremmede stoffer		
Tungmetaller		
Zink		
Kobber		
Behandling		
Analyser		
Grænseværdier		
Myndighedsaccept		
Doseringsbegrænsning		

Hvad består biogødning af??

	Biogødning	Gylle
Tørstof, %	15-30	3-7
Kulstof, Kg/ton	100 - 200	20-40
Kvælstof (N), kg/ton	5-10 (45%)	2-7 (70-75%)
Fosfor (P), kg/ton	4-10	0,5-2
Kalium (K), kg/ton	0,5-1	1-3
Dosering, tons	7-18	10-40
Miljøfremmede stoffer	Milligram/kg ts	Milligram/kg ts
Tungmetaller	Milligram/kg ts	Milligram/kg ts
Zink	633 mg/kg ts (GV:4.000)	2.630 mg/kg ts
Kobber	210 mg/kg ts (GV:1.000)	563 mg/kg ts
Behandling		
Analyser		
Grænseværdier		
Myndighedsaccept		
Doseringsbegrænsning		

Grænseværdier - tungmetaller

Tungmetal	Danmark	Sverige	Tyskland	Spanien
	mg/kg ts	mg/kg ts	mg/kg ts	mg/kg ts
Cadmium	0,8	2	1,5	40
Kviksølv	0,8	3	8	25
Bly	120	100	900	1.200
Nikkel	30	50	200	400
Chrom	100	100	900	1.750
Zink	4.000	800	2.500	4.000
Kobber	1.000	600	800	1.750

Med forbehold

Hvad består biogødning af??

	Biogødning	Gylle
Tørstof, %	15-30	3-7
Kulstof, Kg/ton	100 - 200	20-40
Kvælstof (N), kg/ton	5-10 (45%)	2-7 (70-75%)
Fosfor (P), kg/ton	4-10	0,5-2
Kalium (K), kg/ton	0,5-1	1-3
Dosering, tons	7-18	10-40
Miljøfremmede stoffer	Milligram/kg ts	Milligram/kg ts
Tungmetaller	Milligram/kg ts	Milligram/kg ts
Zink	633 mg/kg ts (GV:4.000)	2.630 mg/kg ts
Kobber	210 mg/kg ts (GV:1.000)	563 mg/kg ts
Behandling	Industrielt, kontrolleret	Ingen
Analyser	Ja	Nej
Grænseværdier	Ja	Nej
Myndighedsaccept	Ja, hver gang	Nej (måske)
Doseringsbegrænsning	Ja	Nej (måske)

Fokus på fosfor

Der er almindeligvis (med rette) stor fokus på fosfor

- Knap ressource (til 100-200 år mere)
- Råvaren findes i ustabile verdensdele (Nordafrika, Mellemøsten, Kina, Rusland)
- Danmark har stor import af fosfor
- Biogødning og andre restprodukter indeholder ca. 8.000 tons P/år

Fokus på kulstof

Kulstof i jorden er vigtig for at sikre et højt udbyttepotentialer:

Positive egenskaber ved at tilføre kulstof til jorden:

- Jorden stærkere (kan bære tungere maskiner)
- Kan binde/fange flere næringsstoffer (minimere risikoen for tab)
- Giver en mere luftig jord (bedre plantevækst pga bedre forhold for rødderne)
- Giver en porøs jord, der hurtigt kan suge store mængder nedbør
- Jorden kan indeholde mere vand, hvorved risikoen for tørke minimeres
- Større biologisk aktivitet i jorden = sund og levende jord
- Minimere risikoen for jorderosion
- Jorden mere "bearbejdelig" = mindre trækraft for at behandle jorden

Fokus på kulstof

I Danmark er kulstof (endnu) ikke et stort tema

- I dele af Tyskland skal landmanden udarbejde et kulstofregnskab, der sandsynliggør, at der ikke tæres på jordens indhold af kulstof
- Forskere har vurderet, at manglende kulstof i jorden er den vigtigste, udbyttebegrænsende faktor i europæiske jorde
- Beregninger viser, at ved at benytte biogødning som gødning, spares der en udledning på 70 kg CO₂/tons biogødning (kan ikke lige huske tallet Sune)

Struvit

Struvit-produktion på rensningsanlæg er interessant hvis:

- Der er store udfordringer med struvitdannelse i rørerne
- Det producerede spildevandsslam med sikkerhed IKKE kan gå på landbrugsjord. Ved brug af struvitteknologien kan der således ”reddes” ca. 35% fosfor, som ellers ville have været tabt.

Struvit

Struvit-produktion på rensningsanlæg er IKKE interessant hvis:

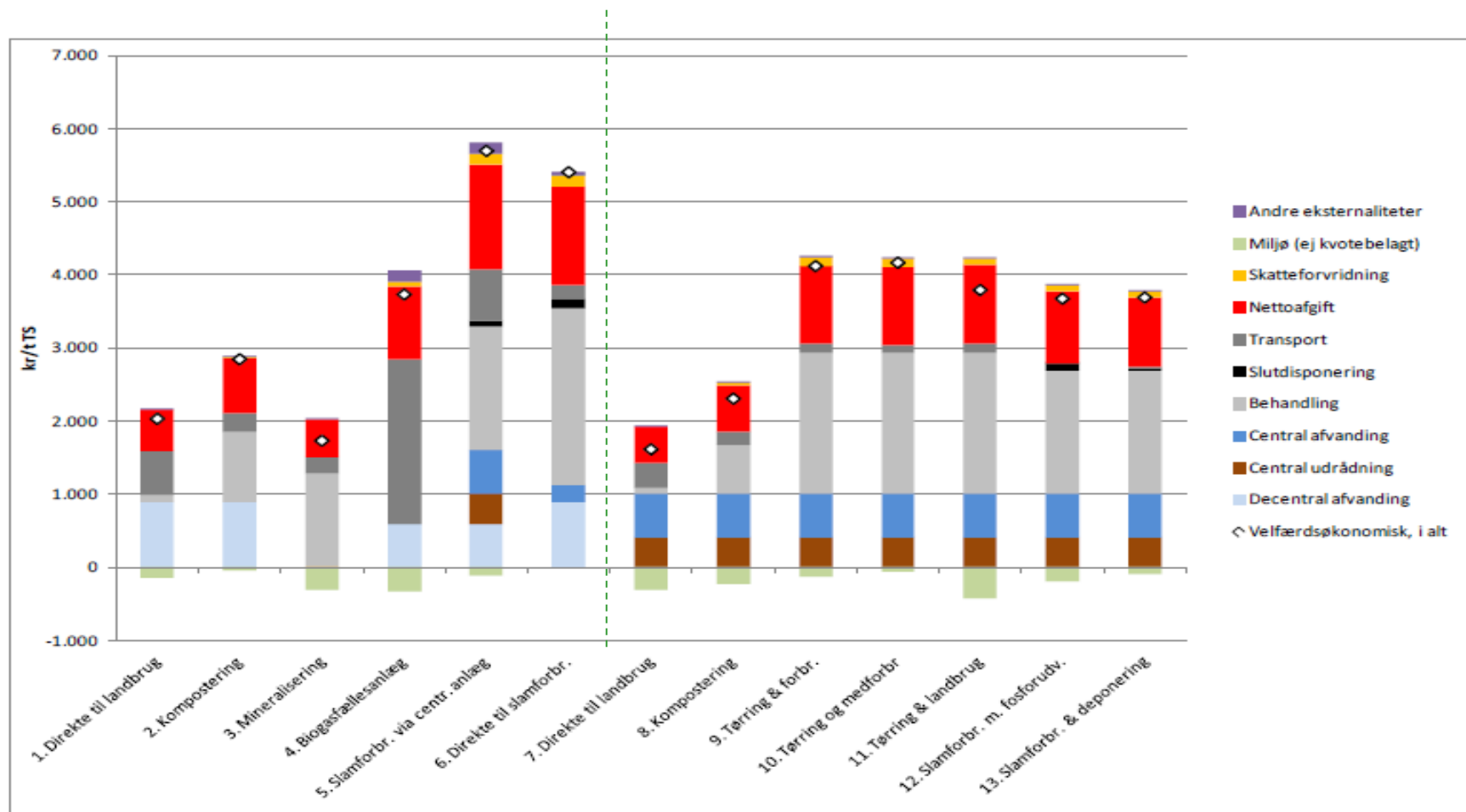
- Der ikke er udfordringer med struvitdannelse i rørene
- Den producerede biogødning med sikkerhed kan gå på landbrugsjord. Herved genanvendes alt fosfor, kulstof og alle andre mikro- og makronæringsstoffer.
- WORST CASE:
 - Der fjernes 35% af fosforen fra landbrugseget biogødning. Herved overholder det ikke længere grænseværdierne, hvorved den resterende mængde skal forbrændes, hvorved alle øvrige ressourcer tabes.
 - Forbrænding er en meget dyr løsning i forhold til landbrugsløsningen

Behandlingspris

Brancheorganisationen for
genanvendelse af organiske restprodukter
til jordbrugsformål

FIGUR 5

VELFÆRDSØKONOMISKE OMKOSTNINGER VED SCENARIO 1-13.

Biogødning vs. Struvit

	Biogødning	Struvit
Kvælstofudnyttelse	100%	0-100%
Fosforudnyttelse	100%	35%
Tilførsel af kulstof til jord	Ja	Nej
Teknologi	Simpel	Kompliceret
Økonomi	Billig	Dyr
Tilførsel af essentielle mikronæringsstoffer	Ja	Begrænset
Håndtering af gødningsprodukt	Kendt	Kendt
Påvirkning af det mikrobielle liv i jorden	Fremmer	Hæmmer
Afsætning	Sikker	Sikker
Påvirkes af ændrede næringsstofpriser	Ja	Ja

Konklusion

- Biogødning (og andre restprodukter), der overholder de skrappe, danske grænseværdier for tungmetaller og miljøfremmede stoffer er rigtig gode gødningsmidler, der kan (og bør) anvendes som gødningskilde i landbruget.
- Biogødning indeholder meget andet end fosfor – hos modtagerne er der stor fokus på kulstof, som giver en bedre og mere dyrknings sikker jord.
- Struvit er en god løsning, hvis der er udfordringer i rørene eller slammet ikke kan gå på landbrugsjord. I øvrige tilfælde er Struvitteknologien ikke relevant.
- Husk at komme ”hele vejen rundt” om problemstillingerne. Fokusering på en ”deludfordring” kan give forkerte og meget dyre løsninger.

Spørgsmål

**Sune Aagot Sckerl, BGORJ (HedeDanmark)
Mob. 2372 1266, saa@hededanmark.dk**

